

Aslan, kaplan gibi hayvanların helal rızıkları; ölmüş hayvanların etleriyken, neden bu hayvanlar sağlam hayvanların etlerini yiyorlar? Yirmi Dördüncü Söz'de hayvanata çobanlık yapan melaikeden de bahsediliyor, bilgi verir misiniz?

Allah mahlukatı sınıf sınıf yaratmıştır ve hepsini ayrı vazifeler ile donatmıştır. Vazifesinin ağırlığına göre de güç ve kuvvet vermiştir.

Mesela; inek, deve, koyun gibi mahlukların vazifesi et ve süt vermektir, cüssesi de bu vazifeye orantılı olarak yaratılmıştır. At, eşek, deve, katır gibi hayvanların vazifesi ise yük taşımaktır, bu yüzden vücutları buna göre tanzim edilmiştir. Her mahlukun vazifesi ile bedeni arasındaki mütenasiplik, Allah'ın ne denli hikmet, adalet ve rahmet ile iş gördüğünün ispatıdır.

Aynı şekilde yırtıcı ve vahşi hayvanların da bir vazifesi ve buna uygun vücutları vardır. Allah onlara da ayrı bir misyon, ayrı bir vazife takmıştır. Bunların vazifeleri ise ekolojik dengeyi muhafaza için, zayıf ve hastalıklı hayvanları yemektir.

Ot obur olan hayvanların içindeki zayıf ve hastalıklı hayvanlar, türlerini tehdit eden birer unsurlardır. O türlerin hem ekolojik dengesini muhafaza, hem de sağlıklı olabilmeleri için, Allah, vahşi hayvanları onlara musallat etmiştir. Bu kural bütün türler için geçerlidir. İşte vahşi ve yırtıcı hayvanlar, bu zayıf ve hastalıklı hayvanları yemekle, o türlerin zinde ve sağlıklı kalmalarını temin ediyorlar.

Bu yırtıcı ve vahşi hayvanlar bazen haddini ve vazifesini aşarak, sağlam hayvanlara ve onların şefkate muhtaç yavrularına saldırıp onları parçalıyorlar. Yani bir çeşit yaradılış maksatlarını aşıp zulüm ve gaddarlık yapıyorlar. Allah da bu zulüm ve gaddarlığa mukabil, onları genelde fitri kanunlar dahilinde cezalandırıyor.

Şimdi akla doğal olarak şu soru geliyor: "*Bu hayvanlarda cezayı gerektirecek sorumluluk ve irade var mıdır?*"

Evet, Allah her mahlukuna münasip bir irade ve teklif yüklemiştir. Ve yüklediği teklif ve iradeye göre de onlara öyle muamele ediyor. Yani bu yırtıcı ve vahşi hayvanların da mübtedi ve ilkel bir iradeleri vardır. İradesinin derecesine göre de sorumludurlar. Bu yüzden bu ilkel ve basit iradesi nispetinde cezaya müstahak oluyorlar. İnsanın iradesi geniş ve kamil olmasından, ceza ve mükafatı da ona göre oluyor. Yani Allah iradenin oranına göre, ceza ve mükafata tabi tutuyor. Bu da onun adalet ve rahmetine yakışan bir haldir. Üstad Hazretleri bu manaya şu şekilde işaret ediyor:

"Evet, âkilüllâhm hayvanların helâl rızıkları, vefat etmiş hayvanların etleridir. Hayatta olan hayvanların etleri onlara haramdır. Eğer yeseler, cezâ görürler. 'Boynuzsuz olan hayvanın kısâsı kıyâmette boynuzludan alınır.' diye ifade-i hadîsiye gösteriyor ki: Gerçi cesetleri fenâ bulur; fakat ervahları bâkî kalan hayvânât mâbeyninde dahi, onlara münâsip bir tarzda, dâr-ı bekâdamücâzat ve mükâfatları vardır. Ona binâen, canavarlara sağ hayvanların etleri haramdır, denilebilir."(1)

Yine Üstad'ın hayvanlarda da basit ve ilkel bir iradenin olduğuna dair şu cümleleri vardır:

"Ve bu saray-ı kâinatta *ikinci kısım* amele, hayvânattır. Hayvânât dahi, iştiha sahibi bir nefis ve bir cüz-ü ihtiyarîleri olduğundan, amelleri hâlisenlivechillâh olmuyor. Bir derece nefislerine de bir hisse çıkarıyorlar. Onun için, Mâlikü'l-Mülki Zü'l-Celâli ve'l-İkram, kerîm olduğundan, onların nefislerine bir hisse vermek için, amellerinin zımında onlara bir maaş ihsan ediyor."(2)

Üstad Hazretlerinin bu ibarelerinden, hayvanların da bir nefis ve irade sahibi olmasından dolayı ceza ve mükafata orantılı olarak tabi olacakları anlaşılıyor. Aynı zamanda bu manayı hadis ile de teyit ediyor. Tabi bu hayvanların ceza ve mükafatlarının mahiyeti ve keyfiyeti hakkında geniş bir bilgi mevcut değil; ama iradenin basitliğinden ceza ve mükafatın da basit olduğu anlaşılıyor.

Allah'ın, iradesiz ve hiç sorumluluğu olmayan bir hayvana ceza vermesi, rahmet ve adaletine uygun düşmeyeceği için, buradan hayvanların da basit ve ilkel bir iradeye sahip oldukları anlaşılıyor. Bu iradelerini bazen onlara fitri olarak yasaklanmış şeylerde kullanabiliyorlar, bu da bir haksızlığı ve zulmü netice verdiği için, adalet-i İlahi bu zulüm ve haksızlığı cezalandırıyor.

"Sualin ikinci şıkkı: "Sen, bir mektubunda, şairane bir lâtifeyi yani kuşların, mektuplarını yazmak ve okumak zamanında yanınıza ve şakirtlerin yanına gelmelerini o lâtifeyi ciddî bir tarzda kardeşlerine yazdın. Halbuki o kuşlar, hal-i âlemi ve Risale-i Nur'un hadisata karşı faydasını bilecek mahiyetinden uzaktırlar."

"Elcevap: Emir ve izn-i İlâhî ve havl ve kuvvet-i Rabbâniyeile, umum hayvanatın, melâikeden bir çobanı, bir nâzırı olduğu gibi, kuş taifesinin de bir çobanı var. Onlar bilmese de emr-i İlâhî ile ve ilham-

ı Rabbânî ile çobanları onları sevk eder. O sevk-i fitrî ise, kuşlara gelen ilhama dayanır. Kuşlar, ilhama mazhardırlar ki, yaşı bir günlük bir arı yavrusu, havada, bir gün mesafede gider, o ilham-ı fitrî ile, o sevk-i Rabbânî ile yolunu şaşırmadan dönüp, gelip yuvasına girer." (3)

Nasıl balığın balınadan hamsiye kadar binlerce türü ve cinsi varsa, aynı şekilde meleklerin de dört büyük melek ve arşın meleklerinden tut, ta bir damla yağmura nezaret ve tasarruf eden meleklerle kadar sayısız türleri ve cinsleri var.

Allah kainatta her bir mahlukunu temsil ve tevkil edecek melaike ile donatmıştır. Her bir melek vekalet ettiği mahlukun ibadet ve tesbihini temsilen ve tevkilen Allah'a takdim etmekle kalmıyor, bir insanın iradi işlerindeki tasarrufu gibi o melekte o mahlukat üzerinde tasarruf ediyor. Yani melek o mahlukun adeta bir ruhu hükmünde oluyor.

Mesela; bir ağaca vekalet eden melek, o ağacın ruhu, ağaç ise o ruha bir ceset mesabesindedir. Nasıl ruh insan bedeninde olağanüstü olarak tasarruf ediyor ise, melek de o ağaç üzerinde o şekilde tasarruf ediyor. Melek ile ağaç, ceset ile ruh gibi münasebet peyda ediyor. Ayetin, cansız varlıkları, canlı ve şuurlu bir şekilde tesbih ediyor diye tasvir etmesinde, meleğin büyük bir hissesi vardır.

Her bir mahluka nezaret ve vekalet eden bir meleğin olduğu hadis ile sabittir. Mesela; bir ağaca vekalet eden melek, ağacın her bir yaprak ve dallarının fitri bir dil ile yaptığı tesbih ve takdisi, kendi namına Allah'a takdim eder. Bu takdimi yapabilmesi için, Allah, o meleği ağaç suretinde ve formatında yaratmıştır. Yani melek ağacın her bir yaprak ve dallarını temsil edecek fitri bir ahvale sahiptir. Bu yüzden melekler vekil ve nazir olduğu mahlukun şeklinde yaratılmışlardır.

Mesela; İsrail (as) bütün yeryüzündeki canlı ve hayatlı mahluklara nezaret ve vekalet eden umumi bir melek olmasından, bütün mahlukatı temsil edebilecek acayip bir fitrata ve ahvale sahip olması gerekir. Nasıl küçük bir ağacın her bir yaprağı bir dil hükmünde olup, ağaç yaprakları adedince ağza ve dillere sahip oluyor ve bu ağaca nezaret eden meleğin de dolayısı ile ağacın yaprağı adedince dilleri ve ağızları oluyor. Aynı şekilde bütün yeryüzüne nezaret eden İsrail'in (as) nasıl bir heykeli, nasıl bir bedeni olduğunu düşünmek, insana hayretli bir dehşet veriyor.

Madem her bir taifeden sorumlu bir melek var, elbette kuş taifesinden sorumlu ve ona nezaret ve vekalet edecek bir meleğin olması da mukadderdir. Sadece türlere değil, türlerin her bir ferdinden sorumlu melekler de vardır.

Özet olarak, meleklerin ihtilaf ve cinsleri, nezaret ve vekalet ettiği mahlukatın ihtilafına ve farklılığına göre şekilleniyor. **Elbette bir yağmur damlasından**

sorumlu melek ile arştan sorumlu melek aynı cins olamaz.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Lem'alar, Yirmi Sekizinci Lem'a.](#)
- (2) bk. [Sözler, Yirmi Dördüncü Söz, Dördüncü Dal.](#)
- (3) bk. [Emirdağ Lahikası-I, \(53. Mektup\).](#)